

výpočtu důchodu. Dále doporučil ukončit vyplácení provozních výdajů ČSSZ z I. důchodového pilíře. Odůvodnil to tím, že systém by mohl být přebytkový, pokud by neplatil sám sobě. Doporučil také posoudit výsluhy vojáků a další významnější události spojené s vyplácením důchodů. Navrhl definovat ukazatele výkonnosti, který by byl použitelný pro penzijní fondy i pro ČSSZ, aby je bylo možné srovnávat.

Předseda uvedl, že tato témata budou diskutována v rámci zaměření jednotlivých pracovních týmů. Vyjádřil domněnku, že důchodový účet se týká spíše MF.

p. Hutař upozornil, že v průběhu diskusí zapadlo téma vysokého počtu osob, které kvůli vysoké nezaměstnanosti nesplňují podmínku dostatečného počtu let pojištění.

Předseda se dotázal zástupců ČSSZ, zda je možné získat od nich data o osobách, kterým hrozí nedostatek let pojištění.

p. Volfová informovala, že ČSSZ předala MPSV zrcadlovou anonymizovanou databázi důchodových nárokových podkladů všech pojištěnců pro rozvoj Dynamického mikrosimulačního modelu. Vyjádřila názor, že v rámci této databáze by mělo být možné provést další výběry a analýzy dat, to by však mohlo dělat MPSV samo. Upozornila, že ČSSZ nemůže zjišťovat, zda lidé mají dostatečný počet let pojištění. Není totiž předem známo, co doloží konkrétní osoby při odchodu do důchodu (náhradní doby typu péče o dítě, studium, vojenská služba apod.). Uvedla, že by však bylo možné poskytnout data o zamítnutých žádostech o důchod.

p. Škorpík potvrdil, že MPSV obdrželo data z databáze důchodových nároků a potenciálně by je bylo možné použít pro zmíněné účely. Upozornil však, že databázi je třeba nejdříve zkontrolovat a doplnit. Uvedl, že v databázi jsou mezery v pojištění, které budou vyplněny náhradní dobou v době odchodu do důchodu, protože např. péče o děti není evidována průběžně, ale doplňuje se až při žádosti o důchod. Prázdná místa pro účely dalších analýz bude nutné doplnit. Vyjádřil proto názor, že databáze musí být nejprve zkvalitněna, aby více odpovídala reálné situaci.

Předseda představil návrh zaměření práce OK ve vztahu k jednotlivým pracovním týmům. Upozornil, že v návrhu jsou pouze prioritní témata. Kromě prioritních témat však existuje koš dalších témat, kterými se týmy mohou během roku zabývat. V případě PT1 byla prioritní témata formulována takto:

- větší zapojení zaměstnavatelů do financování, včetně podpory dřívějšího odchodu do důchodu u náročných povolání,
- možnosti dalších parametrických úprav.

p. Samek uvedl, že část úkolů PT1, která stanovuje Mandát OK, už byla splněna. V novém roce bude PT1 řešit nová témata, která se v ČR ještě nepodařilo vyřešit. V této souvislosti připomněl neustálou debatu o možném zrušení zaměstnaneckých kategorií. V úvahu by připadala kompenzace ve formě zvláštních nároků zajišťovaných prostřednictvím spořicíh programů. Dále navrhl řešit otázku, co lze udělat pro příjmově slabší občany ve vztahu k úpravám III. pilíře. Vyzval přítomné, aby se přihlásili s návrhy dalších potenciálních témat. Ta budou diskutována v příštím týdnu na jednání PT1.

Předseda představil náměty na činnost PT2:

- alternativy současného mechanismu valorizace důchodů, případně navržení nového způsobu valorizace,

- analýza podmínek přiznávání důchodů (včetně předčasných důchodů).

p. Kučera uvedl, že PT2 se v letošním roce bude zabývat zejména mechanismem valorizace důchodů. V této souvislosti deklaroval snahu o nastavení objektivních kritérií. Dalším tématem PT2 by měly být podmínky přiznávání důchodů (včetně předčasných). Toto téma bude vztaženo k dřívějšímu tématu stanovení hranice důchodového věku.

Předseda představil náměty na činnosti PT3:

- zohlednění péče o děti v důchodovém systému a podpora návratu matek z rodičovské dovolené do práce,
- zohlednění péče o zdravotně postižené závislé členy rodiny v důchodovém systému,
- alternativy parametrizace sazeb pojistného u vybraných skupin ohrožených chudobou.

p. Hampl uvedl, že se v letošním roce chce zabývat přesnějším vyčíslením parametrizace pojistných odvodů s ohledem na péči o děti. Dále uvedl, že PT3 se vrátí k diskusi o zohlednění nákladů na péči o děti. Pozornost bude věnována zejména možným řešením takového zohlednění. Dále bude rozpracován návrh na podporu návratu matek z rodičovské dovolené. Zmínil také téma důchodců pečujících o děti, kteří nemohou profitovat z daňových slev za děti.

Předseda představil návrh na zřízení stálého semináře pro členy OK a přizvané odborníky. Diskusi jednotlivých témat by si vzal na starost vždy jeden odborný garant. Činnost semináře by měla navazovat na diskusi pracovní konference. Návrh počítá se čtyřmi hlavními náměty, které by na semináři měly být diskutovány:

- možnosti přechodu od systému povinného sociálního pojištění k systému sociálního zabezpečení,
- vazba důchodového a daňového systému,
- vazba důchodového systému a systému státní sociální podpory,
- vazba důchodového systému a politiky zaměstnanosti.

Zdůraznil, že důchodový systém je silně spjat s ostatními souvisejícími systémy, což je dáno historickým vývojem celého sociálního systému. Vyzdvihl zejména potřebu promýšlet důchodový systém spolu s politikou zaměstnanosti (např. návrat matek po rodičovské na trh práce ve vztahu k důchodovému systému). Zdůraznil, že čím více bude legálně zaměstnaných, tím méně problémů budeme mít s rozpočtem. Uvedl, že by bylo vhodné promyslet celkovou podobu daňového systému v ČR. Připomněl, že Bezděková komise a NERV doporučovaly financovat důchodový systém i z jiných zdrojů než jen ze sociálního pojištění. Vyjádřil názor, že současný důchodový systém ztrácí rysy pojištění a nabývá rysy zabezpečení. Je tedy otázkou, zda je nutné nadále lpět na pojistném charakteru systému.

p. Fiala doporučil zabývat se tématem fiktivní povahy důchodového účtu. V této souvislosti by bylo vhodné šířit osvětu, aby se v médiích neobjevovaly teze o zadluženosti důchodového systému, které jsou nesmyslné.

p. Špidla uvedl, že myšlenku stálého semináře považuje za správnou. Navrhl přeformulovat téma „vazba důchodového systému a politiky zaměstnanosti“ na „... a pracovního trhu“.

Kučera doporučil zaměřit se v rámci stálého semináře zejména na téma udržitelnosti systému v rámci veřejných financí. Doporučil promýšlet vztah důchodového systému a výdajů na zdravotní péči (resp. i vztah se zdravotním pojištěním). Upozornil na souvislost prodlužování hranice důchodového věku a vzrůstající výdaje na nemocenskou.

Předseda upozornil, že toto téma přesahuje mandát OK. Vzněl dotaz na p. Biskupa, zda by bylo takové rozšíření mandátu možné z hlediska možné spolupráce MPSV a MZ.

p. Biskup uvedl, že MPSV a MZ jsou v úzkém kontaktu (úzká vazba zejména na poli posudkového lékařství), spolupráce by tedy byla možná. Uvedl, že v minulosti bylo zvažováno spojení sociálního a zdravotního pojištění.

p. Juříček vyjádřil názor, že bychom se měli zeptat vlády, zda o navrhovaná témata stálého semináře vůbec stojí.

Předseda odpověděl, že témata přednese premiérovi a potenciální páté téma probere s ministrem zdravotnictví.

p. Juříček doporučil také prodiskutovat tato témata s ministrem Babišem.

p. Kučera vyjádřil názor, že z pozice důchodového systému zmíněné téma nepřesahuje mandát. Jde spíše o otázku peněz, ne organizace zdravotnictví. Téma by OK neměla posuzovat z hlediska posudkového lékařství, ale měla by promýšlet vztah důchodového systému k dalším částem veřejných financí, v tomto případě k výdajům na zdravotnictví.

p. Jára upozornil na článek z Mladé fronty ze dne 21. 1., v němž bylo citováno NKÚ, které upozorňuje na „schodek důchodového účtu“. Zdůraznil, že jednou z implicitních funkcí komise by měla být snaha o zlepšování povědomí veřejnosti o fungování důchodového systému.

p. Špidla uvedl, že NKÚ nemá mandát, aby hodnotil důchodový systém, jeho výroky v této souvislosti nejsou relevantní. Zdůraznil, že náš důchodový systém je zcela vyrovnaný, protože na konci roku končí s nulou. Rozdíl mezi určitým množstvím příjmů a určitým množstvím výdajů je jiná záležitost; technický deficit nelze zaměňovat za deficit reálný. Co se týče vazby na zdravotní systém, tyto vazby samozřejmě existují, ale vazby na zdravotní pojištění jsou relativně malé. Zdravotní pojištění je v podstatě vstupenkou (prémie v úkonech, nejde o prémii v plnění jako u sociálního pojištění).

p. Hutař upozornil, že v roce 1998 se poprvé důchodový systém dostal do deficitu, když tehdejší ministr financí snížil o procento odvod do důchodového pojištění a přidal ho na státní politiku zaměstnanosti. Výplata z příspěvků státní politiky zaměstnanosti činila 1 mld. Kč, příjem ale činil 20 mld. Kč. To se rozpustilo ve státním rozpočtu. Kalousek udělal něco podobného v roce 2007, kdy důchodové pojištění zastropoval na 48 násobku průměrné mzdy. Přebytkový důchodový účet se tak dostal do schodku. Připomněl, že jednotné sociální pojištění má 3 složky: sociální, zdravotní a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Vyjádřil názor, že bychom se měli podívat, co by se stalo, kdyby se ty složky daly dohromady. Důchodový systém by možná šlo úpravou těchto složek vybalancovat.

p. Hampl připomněl, že v programovém prohlášení vlády je uvedeno, že se má řešit systém sociálního pojištění ve vztahu k celkovému zdanění práce. Téma tedy považuje za relevantní. Upozornil na otázku vlivu materiálního zabezpečení rodiny na demografický vývoj (prof. Sinn). Tento vliv je třeba vyhodnotit.

Předseda upozornil, že v současnosti je třeba domluvit se na několika hlavních tématech. Možným řešením by mohla být „volná tribuna“, tj. koš témat, která budou diskutována po prodiskutování prioritních témat.

p. Vostatek navrhl první téma pozměnit, přidat slovo „financování“. Zdůraznil, že je třeba zjednodušovat formulace s ohledem na veřejnost a novináře.

p. Kučera doporučil formulovat název semináře, např. „důchodový systém v kontextu veřejných financí“.

Předseda vyjádřil názor, že název semináře není v tuto chvíli tím nejdůležitějším.

p. Hedbávný doporučil soustředit se na prevenci. Vyjádřil názor, že v rámci prevence lze nalézt několik snadných řešení (např. zavedení zdravé stravy ve školách, zakázání sladkostí v automatech ve školách). Zdůraznil, že prevence zvýší příjmy a sníží výdaje důchodového systému.

p. Špidla doporučil přejít k techničtější části debaty o stálém semináři. O kolik seminářů by se mohlo jednat? Byly by přístupné veřejnosti? Jaké bude první téma?

Předseda vyjádřil názor, že zatím by semináře měly být určeny jen pro členy OK a přizvané hosty. Zatím je třeba ujasnit si diskusi mezi sebou. Témata je nejprve třeba utříbit, termíny budou stanoveny později.

p. Kučera uvedl, že je třeba vyjasnit si na začátek účel takového semináře. Mělo by jít o vzdělávací, zušlechťovací aktivitu, která rozšiřuje naše horizonty a vytváří podmínky pro kvalifikovanější diskusi dílčích problémů na půdě OK. Tj. není to tým pro řešení problémů. Kritérium hranic mandátu je tedy irelevantní.

p. Biskup navrhl přeformulovat téma „vazba důchodového systému a systému státní sociální podpory“ na „vztah k nepojistným sociálním systémům“ (tj. celkový systém sociálního zabezpečení včetně sociálních služeb, zabezpečení občanů zdravotně postižených, hmotné nouze apod.).

Ad 6. Termíny jednání OK v roce 2015

Předseda označil rok 2014 za „zahřívací“. S ohledem na fungování celé OK navrhl scházet se 1x za čtvrt roku (v každém případě v době, kdy budou připraveny konkrétní návrhy, či pokud by se pracovní týmy usnesly, že je třeba o něčem rozhodnout). Orientačně navrhl sejít se v květnu, v září a v prosinci. Dotázal se přítomných poslanců, v jakých týdnech poslaneckého harmonogramu by jim vyhovovaly termíny jednání OK.

p. Hnyková doporučila scházet se v týdnech výborů. Vzhledem k odlišným stanoviskům jednotlivých poslanců ale raději navrhla, že vazbu termínu jednání a poslaneckého harmonogramu projedná se svými kolegy a kolegyněmi z PS.

p. Hampl vyjádřil názor, že scházet se 1x za čtvrt roku je málo. Doporučil sejít se už v březnu.

p. Kučera vyjádřil názor, že bychom se měli setkávat pouze v okamžiku, kdy si máme co říct.

Předseda uvedl, že v případě, kdy by pracovní týmy měly zformulované návrhy v podobě, kdy je možné je diskutovat a hlasovat o nich, pak by byla svolána OK v nejbližším možném termínu.

Ad 7. Různé

p. Biskup informoval, že v současnosti vzniká odborná komise pro rodinnou politiku. V této souvislosti očekává hodně tematických průníků, tedy bude třeba koordinovat práci obou komisí.

Předseda vyjádřil stejný názor a doporučil nastalou situaci řešit personálními průniky.

p. Kučera uvedl, že je členem zmíněné komise a nabídl tedy, bude informovat o její činnosti členy OK.

Předseda souhlasil a ukončil jednání.

Závěry:

1. P. Škorpík bude informovat předsedu o termínu zkvalitnění databáze důchodových nároků, kterou MPSV obdrželo od ČSSZ, do podoby, kdy bude využitelná pro prognózu jejich možného budoucího vývoje pro potřeby OK.
2. Předseda osloví pana premiéra a vicepremiéra Babiše s dotazem, zda vláda stojí o stálé semináře OK, tematizované na základě proběhlé diskuse. (Ideový námět stálých seminářů s promítnutím námětů vzešlých z diskuse na jednání OK viz příloha č. 2 tohoto zápisu.)

XX

Zapsala: Petra A. Beránková

Vidoval: Martin Potůček

XX

Seznam přítomných

Jméno	Instituce
Petra A. Beránková	Sekretariát OK
Jan Bartošek	KDU-ČSL
Jiří Beran	MF
Vladimír Bezděk	APS
Marie Bílková	MF
Jiří Biskup	MPSV
Tomáš Fiala	VŠE
Otakar Hampel	Mze
Markéta Havelková	Sekretariát OK
Petr Hedbávný	FSV UK
Jana Hnyková	ÚSVIT
Jan Hutař	NRZP
Miroslav Jára	ASO
Helena Ježková	Sekretariát OK
Lubomír Jokel	MPSV
Pavel Juříček	SP
Aneta Karlíková	MF
Tomáš Kučera	PřF UK
Zdeněk Linhart	MPSV
Tomáš Machanec	MPSV
Radmila Malá	MF
Daniel Münich	CERGE-EI
Zdeněk Pernes	RS ČR
Martin Potůček	OK
Martin Pros	MF
Vít Samek	ČMKOS
Zdeňka Srnová	MPSV
Jiří Šatava	CERGE-EI
Alena Šebestová	ČNB
Jan Škorpík	MPSV
Vladimír Špidla	ÚV ČR
Martin Štěpánek	MPSV
Terezie Štyglerová	ČSÚ
Jitka Vítková	KZPS
Eliška Volfová	ČSSZ
Jaroslav Vostatek	VŠFS
Kryštof Zrcek	ČSSZ

Příloha č. 1: DOPORUČENÍ ASO NA DOPLNĚNÍ PROJEDNÁVANÝCH TÉMAT ROKU 2015 (Předloženo Miroslavem Járrou)

1. Domníváme se, že není dosud dořešen problém zápočtu doby péče o dítě do výpočtu důchodu.

Na podporu rodin s dětmi zvýšit pojistné hrazené státem za pojištěnce pečující o dítě do čtyř let věku (brát tuto dobu jako zaměstnání). Pro zápočty použít výdělek z předchozího zaměstnání nebo průměrnou mzdu ČR.

Upřesňujeme: Na podporu rodin s dětmi zvýšit pojistné hrazené státem za pojištěnce (ženy, muže pečující celodenně o dítě), započít období CELODENNÍ péče o děti do čtyř let věku dítěte, jako dobu zaměstnání s průměrným výdělkem, průměrnou mzdou ČR nebo při vyšší mzdě, než je průměrná mzda v ČR, použít tuto vyšší mzdu pro výpočet důchodu.

(NAVÝŠENÍ ZÁSLUHOVÉ ČÁSTI DŮCHODU ZA KAŽDÉ DÍTĚ, bylo zasláno ASO, 13. 6. 2014 „Základní teze Asociace samostatných odborů k budoucímu dlouhodobému vývoji důchodového pojištění - důchodového systému“. Bod 10)

2. Doporučujeme zvážit zapracovat do programu OK na rok 2015:

2.1 Projednání ukončení vyplácení nákladů na správu důchodového systému, tj. „Provozních výdajů ČESKÉ SPRÁVY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ“ z DŮCHODOVÉHO ÚČTU I. PILÍŘE.

V roce 2012 byly provozní výdaje ČSSZ 5 478 mil. Kč s počtem 8 827 zaměstnanců. V roce 2012 bylo celkové inkaso pojistného a příslušenství 362 097 mil. Kč. V roce 2012 byl podíl provozních výdajů na vlastním inkasu cca 1,5 %. Jedná se o nejefektivnější spravování důchodových prostředků za nejnižší cenu, všechny systémy jsou významně dražší.

Přesto důchodci museli oželeť 1,5 % příjmů, tj. cca 1 900 Kč za rok 2012.

Od roku 1996 do roku 2012 byly „Výdaje na správu ČSSZ cca 74 mld. Kč“. Tento problém také řeší zpráva NKÚ z kontroly za rok 2009 až 2013 provedené na MPSV a dalších organizacích, spravujících I. důchodový pilíř.

Pramen: Výroční zpráva 2012 ČESKÉ SPRÁVY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ.

2.2 Posoudit vyplácení všech druhů VÝSLUH vojáků a ostatních zaměstnaneckých skupin na úkor I. důchodového pilíře.

3. Doporučujeme zvážit určení ukazatele výkonnosti PENZIJNÍCH FONDŮ a ČESKÉ SPRÁVY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ.

Ukazatel u PENZIJNÍCH FONDŮ, tj. podíl ročních nákladů k celkovým aktivům PF není srovnatelný s ukazatelem ČSSZ, tj. podílu nákladů k vybranému ročnímu důchodovému pojištění.

Příloha č. 2: Ideový námět stálých seminářů OK v roce 2015

Cíl:

Vyjasňovat kontury současných a možných budoucích problémů českého důchodového systému a možností veřejně politických reakcí na ně v širším kontextu a ve vazbě na kritéria

- důstojného života důchodců,
- zásluhovosti,
- narovnání transferů mezi rodinou a společností,
- udržitelnosti veřejných financí.

Tematické okruhy:

- souvislosti důchodového systému s dalšími pojistnými a nepojistnými sociálními systémy (Schlanger),
- vazba důchodového a daňového systému (Šulc),
- vazba důchodového systému a trhu práce (Münich),
- institucionální architektura důchodového systému včetně jeho financování (Potůček).

Martin Potůček
30. 1. 2015